

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

פניני הלכה

נמצא בעמוד השלישי

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

ויצאו משה ואלעזר וגו' לקראתם, אל מוחץ למחנה (במדבר לא. יג)

מרן הגר"י רצאבי שליט"א בחיבורו 'נפלאות מתורתך' כתב שמונה טעמים מהספרים מדוע יצא משה לקראת חלוצי הצבא. ובטעם השמיני כתב בזה"ל: ומהרי"ץ כתב, לעולם אל יהי כבוד הציבור קל בעיניך עכ"ל בספרו חלק הדקדוק. ואף שענין זה הוא פירוש ולא מענייני הדקדוק, כלל אותו וכיוצא בו עמ"ס, מטעם שביארנו בס"ד לעיל פרשת בלק על פסוק ויקרב אל אחיו את המדינית ד"ה רבותינו. וכן כתב הרש"י בדברי שלום דף קמ"ו, והוסיף לבאר דברי מהרי"ץ, דכשם שיצא משה בעצמו עם אלעזר הכהן הגדול, להקביל פני העם הבא מצבא המלחמה, כן ילמדו אחרים מהם להיזהר בכבוד הציבור יעו"ש: ויעוין שם בנפלאות מתורתך שהאריך ובסוף דבריו שם כתב] והוסיף מהרי"ץ כאן להקדים תיבת לעולם, ללמדך שאפילו כלפי גדולהדור כמשה רבינו, ושהיה שקול כנגד כל ישראל [כדדרשו רז"ל במכילתא על פסוק אז ישיר משה ובני ישראל (שמות ט"ו, א') ועיין עוד שם במסכתא דשירה פרשה ט', ובשיר השירים רבה פרשה א' אות ס"ד], הדברים אמורים שאל יהי כבוד הציבור קל בעיניו. [אי נמי אפילו שיש בהם איזה חטא, כגון הכא. או חשש חטא. וצ"ע]. ובעיני יעקב פירש כן הא דסוטה התם, לעולם תהא אימת ציבור עליך, דאתיא תיבת לעולם לרבווי אפילו מי שהוא גדול וחשוב כמו הכהנים שהם ראשונים לכל דבר שבקדושה וכו' יעו"ש. אבל לכאורה לא היה צריך לזה, אלא הכוונה כמפורש בסיום אותו מאמר עצמו, שהרי כהנים פניהם כלפי העם ואחוריהם כלפי שכינה. שמע מינה דאתיא למימר שאפילו בכי האיי גוונא שאינו כבוד כלפי השכינה, מכלמקום צריך להיות אימת ציבור עליהם. מיהו תיבת לעולם סובלת יותר מפירוש אחד, הלכך גם שניהם כאחד טובים. וכל המוסיף, ברוך יהיה, כולם ברורים כולם אהובים: עכ"ל.

וענין כבוד הציבור דבר גדול הוא עד מאוד כמתבאר לעיל, על אחת כמה וכמה שיש להקפיד בדבר זה כאשר מדובר בקטנים או צעירים החפצים לעמוד בפני צבור. ועל כן הקפידו אבותינו שהחזונים (המוציאים את הס"ת) לא יהיו צעירים ואפי' אם הם בקיאים מאוד. ובדורנו זה יש לשקול זאת בפלס ולהתייעץ עם מורה הוראה גדול, דשמא יש להקל בזה מעט ובפרט כאשר הקריאות הן קצרות כגון במנחת שבת, או שהצבור מצומצם, בכדי לעודד את הנערים שרובא דרובא מהם אינם בקיאים וצריכים הכנה הרבה, ו'אם אין גדיים, תיישים מניין?'

וכמו כן לא נתנו לילד שעבר את גיל המצוות לקדש או לברך על הכוס וכל כיו"ב לגדולים ממנו, למעט בבית כשמספר האנשים מצומצם מאוד, נתנו לו בכדי להרגילו. ובפרט בדורינו זה שרוב ככל הילדים לא לומדים במוסדות תימנים המשמרים מסורת אבות, וע"כ לשונם עילגת במבטא אבותינו, ואין להם עידוד יומיומי להתפלל ולברך בהגיית ובנעימת אבותינו, ואדרבה אם יעשו זאת לועגים להם חבריהם ה"י כידוע לכל מי שמתעסק בחינוך. נצרך הדבר מאוד.

וכן בסעודות גדולות היה אומר קישור (דבר תורה) אחד מהזקנים, ומעולם לא נתנו לצעירים. אלא שהיום השתנה הדור ובכדי לעודד ולחזק את הדור ולהלהיבם לתורה הקלו מעט בזה וזה בגדר 'עת לעשות לה' הפרו תורתך'.

גם בענין השירה בבתי חתנים וכיו"ב נהגו שרק הגדולים הבקיאים היו משוררים וכו'. ועתה גם בזה הקילו מעט שמי שפתוח את השירה הוא גדול אך נותנים לצעירים להמשיך בשאר הבתים, והוא גם מהאיי טעמא דלעיל בכדי לחברם למסורת אבות ושלא תשתכח מגדיי הצאן תורת שירה.

ויש נערי"ם שעקב הקולות הנ"ל אינם מבחינים בדברים אלו, ומבקשים הם להיות בראש [להוציא ספר, או לדרוש וכיו"ב] או בראשונה [לפתוח בשירה וכיו"ב]. וע"כ מוטלת החובה על כל אב לחנך בניו לידע ולילך בדרכים ישרות, וה' ב"ה יצילנו משגיאות ומתורתו יראנו נפלאות, אכ"ר.

יתברטו ממעון הברכות, הרבנים המחנכים בצוות עטרת חיים, אשר עמל רב הם עמלים, וזכותם הפירות גדלים ומשובחים לעיני כל רואים, וידיעות התלמידים רבים עד אשר מסיימים סיומים רבים, יה"ד שיראן ברכה בעמלם, וכל צאצאיהם יהיו כמותם, מרבים תורה בעולם ורב שלום, אכ"ר

מחידושי רבותינו

ראש חודש

נתיבות חכמה למוהר"ר סעדיה בן אור זצ"ל
נתיב המועדים פרק ב'

ובראשי חדשיכם תקריבו עולה לה' (במדבר כ"ח). יום ראש חודש יסוד הדרתו בהררי קדש, הוא יום יקר ונכבד מאד, ובו שורה אורת קדושה, הוד ושמחה.

ואם אל סודו תדרוש, קח לך בשמים ראש ועיין בספר הזוה"ק פרשת פנחס, ושם תמצא מרגוע לנפשך ממאמרי הזוהר המלאים הוד ושמחה, בעניין ראשי חדשים הגדולים במעלתם, עיי"ש.

ראש חודש יקר וחביב מאוד, יום הירח המקודש, יום המלכות, יום המטרונה, יום עקרת הבית רחל אמא קדישא, יום בו עולה המלכות שכינת עוזנו למקומה העליון בעולם האצילות. יום ראש חדש, שני מלכים משתמשים בכתר אחד, יום בו נקראים שני המאורות הגדולים. יום תוספת כח גדול להוד מטרונה קדישא לקבלת ברכות על ידיה.

יום גדול הוא אשר בו השכינה עולה במעלות ובו תהיה לראש פינה. יום שמחה יתירה לנשות בני ישראל עמא קדישא. יום אשר מתקנין בו סעודה להמשכת הברכות ממקום גבוה ועליון אל השכינה. יום אשר שמחים בו עם קדוש, והקליפות נדחים אל מקום חושך אופל וצלמות. יום אשר אש של גיהנם אינו שולט.

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

יום אשר ישראל שמחים לאור אחיזתם בסיהרא קדישא ומשתלשלין בשמש העליון, ומתייחדים במקום המאיר מן השמש העליון, ומתדבקים בו, כמאמר הכתוב (דברים ד') ואתם הדבקים בה' אלדיכם חיים כולכם היום. יום אשר הלבנה מטהרת להתקרב אל השמש. יום אשר בו חדוש הלבנה המאיר לה השמש בשמחת אור העתיק למעלה.

ראש חודש הוא יום אשר בו נאמר (ישעיה ס"ו) והיה מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו, שקול זה כזה, וכולן במעלה אחת עולין, זה מתייחד בזה ושמחה זה בזה. יום אשר בו ייחוד הקדושה בקדושה. יום אשר מאיר הירח להתחבר עם השמש. ועל זה נאמר (חזקאל מ"ח) כה אמר ה' אלדיים שער החצר הפנימית הפונה קדימה סגור יהיה ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח, הוא נפתח ביום השבת וביום ראש חודש להזין העולם מן הקודש.

יום בו מתפתחת השושנה העליונה לקבל ריח בשמים ועצי בשמים, לשמחת הנפשות ותענוגים לבני ישראל הקדושים. יום אשר בו מתקשרות נפשות הצדיקים בקשר הרוח אשר בין ריח בשמים בגן עדן הארץ, ומשם הולך ושט ומתקשר עם הרוח בנשמה הצרורה בצרור החיים, והיא רווה וניזונת מאותם מינים יקרים, צד זה וצד זה, כמאמר הכתוב (ישעיה נ"ח) והשביע בצחצחות נפשך ועצמותיך יחליץ, צחות אחד כאשר מתקשר ברוח ג"ע הארץ, וצחות אחד מצד פנים מן הצחות כאשר מתקשרים בנשמה העליונה בצרור החיים.

יום אשר בו שמחים עם ישראל קדוש וקורין את ההלל, בו קורין בספר תורה ומוסיפין אחד על השלושה, לסימן תוספת האור על הירח. יום בו מוסיפין ישראל להתפלל תפילת מוסף. יום אשר בא הקב"ה להשגיח על ישראל לראות באותו משכן אשר ישלוט בקרב ישראל אשר הם חמדתו, וישראל עם קדוש פותחים ואומרים ושמחים בו ואומרים זה היום עשה ה' נגילה ושמחה בו (תלים ק"ח).

והנה אמרו ז"ל כי הי"ב ראשי חדשים שבשנה היו ראויין להיות מועדים ורגלים כמו שלוש רגלים, אבל כשחטאו בעגל הפסידו אותן ולא זכו להיות עוד כרגלים ומועדים גמורים. ואע"פ כן יש בראש חדש הארה גדולה, והרוצה לנהוג בעצמו שלא לעשות מלאכה בראש חדש, רשאי ותחשב לו לצדקה.

ומצינו שיש מקומות שהנשים נוהגות איסור מלאכה בראש חדש, והוא יום טוב לנשים. ועל פי סודן של דברים, הנשים מושרשות במלכות, והואיל ויש בראש חדש עליו למלכות, אשר לא נמצא עילוי זה בתפארת שבו מושרשים האנשים, לכך יהיה להם ראש חדש יום טוב יותר מן האנשים.

ובערב ראש חדש יהרהר האדם בהרהורי תשובה, כי הוא אחד מארבעה חילוקי כפרה, והוא יום תיקון לכל ימי החודש, כדמיון יום ששי שהוא תיקון לששת ימי השבוע. וילמד הלימוד שבספר משמרת החודש אשר תיקן הגאון המקובל מוהר"ר יוסף חיים זלה"ה. ואם אינו יכול ללמוד הלימוד הזה בלילה, ילמד אותו ביום.

ויצבאו על מדין כאשר צוה ה' את (במדבר לא. ז)
ראשי תיבות ועמ"ך יצ"א, ר"ל הקב"ה יצא ונלחם להם על שהחטיאו לבנ"י (על דרך ה' כגבור יצא) ומשה אמר להם לתת נקמת ה' דיקא, וז"א וישלח אותם משה כי חזקת שליח עושה שליחותו וע"י תפלתו יפלו המדיינים והמריבים של ישראל.
ובן בפרשת יתרו בזה"ק רמז על כהן מדין רמז לפי ובנותיה גרמו לישראל החטא כמ"ש הן הנה היו לבנ"י, ומרע"ה הפילם

פתרונות 'לפרשת פינחס'

אחודה חידה! 'פינחס' כשנכנס להרוג את זמרי קמו עליו שבתו של שמעון ומהפחד פרחו נשמתו ונכנסו בו נשמות נדב ואביהו וקם לתחיה, ראה צדה לדרך. הזוכה בהגרלה: יאיר ט"ירי. מי בתמונה: הרב סאלם ועלאני. הזוכה בהגרלה: מתניה נהרי.

אחודה חידה!
בא למל סוף
בא למל סוף
ביאור ועינים בפרשה
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

לרפואת
שירה בת נח לוי
בשכחע"י

לרפואת
שושנה בת יחיאל
רייבי בשכחע"י

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לרפואת
יוסף בן משה
דנין בשכחע"י

מהליכות אבותינו

שירה בעת צרה

כל אחד ואחד מהעם היהודי מרגיש בעצמו את דברי דוד המלך עליו השלום (תהלים מב. ח) 'כל משברך וגליך עלי עברו' הן ברב והן במעט, ומתפלל לבוראו שיצילו מכף מעול וחומץ ויגאלו ממשבריו וייסוריו וכו'. גדולי הדורות ובפרט אבותינו הקדושים בתימן, היו מחברים שירים ליוצרים שיראה בענים ויגאלם מצרתם. ואף בדור האחרון לא נס ליחס, כידוע ליודעים ולמעיינים בכתבי אבותינו הקדושים נע"ג. נעלה אחד מיני רבים, מה שהודפס בספר 'דרך צדיקים' ח"א עמ' קכ"ו לאחר שסיפר באורך את העול שעשו למוהר"ר חיים סנואני זצ"ל לו ולחבריו ונתנום בבית הסוהר, וז"ל:

באותם ימים עגומים, בהם גורל רבנו וחבריו נתון היה לשבט או לחסד בידי שופט מוסלמי והם נמקו בכלא, ביטא רבנו חיים בשיר שחברו, את רגשי צער וכאב לבו על העול שנגרם לו ולעמיתיו מידי אנשי בליעל, שטפלו עליהם בערמה דברי שקר וכזב, ובין השיטין מבצבצות גם דברי תפילה ובקשה להשי"ת שיחוש לגאלם מכל צרותם. אני אשאל, לאל יחיד מהלל, יסלח עונותי וחטאתי וימחל. בתוך לבי ומעי אש וגחל, לאחי בגדו כלם כנחל. אשר לו נאמן רוח חשבתיהו, ובחל את אמונתו וחלל. וזה ישפל בערמותיו כשועל, וזה יגאה לצודני כשחל. נחר גרוני בקראי לך אדוני, תציל לעבדך ותוציאה ותשחל. מבין זאב ערב אריות גברו, לך עבדך מקוה גם ויחל. נפשי לך הומיה תמיד, ותערג תפדה לאמך תמיד ימחל. בפייהם דברו עלי כזבים, דברי בליעל אויל כנחל. אשר בווערה בי מקוה ישעך, עדי תשטף לכלמו כנחל. תחיינו בימינו ונראה, תזכנו לארצנו ונחל. עכ"ל.

חללים ע"י רוממות אל בגרונו, כמ"ש האר"י ז"ל בסוד וחרב פיפיות בידם וד"ל וזה חרב פיפיות ביד אנשי הצבא ורוממות אל במשה, ולכן בא הצווי בפי פינחס צרור את המדינים ופרש"י ז"ל צרור כמו זכור, דרך רמז שע"י פינחס שתיקן היסוד אז תכו אותם ויסיר יניקת פעור כידוע, ואח"כ פי ענין השביה והמלקוח באריכות ואין אות א' בתורה דלא רמזו רזין עילאין, ואפשר לומר כי זה הכנה ורמז לע"ל שתכלה ס"א אשת מדנים ע"י זכות משה ואליהו וישראל וינקום הקב"ה שתי הנקמות של שני בתי המקדש, וכאן כ' נקם נקמת שתיים ויתקיים קרא דכ' ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו וישבו את שוביהם והיה ה' למלך עכ"ה.

ואני הפעוט אחר כתבי זה יום כ"ד לתמוז ובני הקטן משה נח ואתפטר יום ב' כ"ה לתמוז למחרתו ולא ידעתי כי רבו עוני וגרמו זה והי"ב ולמען שמו יגין עלינו ועל ישראל עמו ואל ימאס תפלת דל ודך אכ"ר.

וכן תמצא תחלת הפרשה נדרים ואח"כ מלחמת מדינים כי הנדר באימא עילאה והזהיר בנדרים גובר על אויביו והגאולה מצד אי' ע"י כידוע, ואח"כ ומקנה רב היה לבני ראובן כמז"ל שעתידין הם תחלה לכבוש המלוכה לפני ישראל כידוע: ויצבאו ע"ל מדיין עולה גבורה דינ"ם שיעורו עליהם גבורה ודין (כי נתעוררה עליהם מלמעלה, וז"א כאשר צוה ה' את משה ויצאו מלאכי נקמה עם ישראל לעזרם, וכן תמצא ראשי תיבות הפ' ועמ"ך יצא"ם זכ"ו, ר"ל זכות מרע"ה:

הנה תוה"ק כלה רזין, תמהתי ע"ע מלחמת מדין כמה האריך לספר עליה, ואתבונן והנה כמה סודות יש בה וד"ל: אלף למטה הפ' מתחיל באל"ף ומסיים באל"ף כמז"ל, ואפי' לוי שלמדם והשכילם מרע"ה להאמין באלופו של עולם יחיד אחד ואין זולתו ועי"ז נעשה להם פל"א ונס כידוע.

(חכמת שלמה למהר"ש טיב זצ"ל)

פניני הלכה

כמה הלכות מדיני בין המצרים

פסקי מרן הגר"י רצאבי שליט"א

מתוך קונטרס מועדי השם הלי בין המצרים

זמן התחלת בין המצרים - הדינים הנהוגים בבין המצרים, יש אומרים כי הם מתחילים מצאה"כ דליל י"ז בתמוז, ויש אומרים כי הם רק מן הבוקר, וכן הוא העיקר:

בר מצוה, סיום מסכתא - סעודת בר מצוה וסיום מסכתא, ראוי להימנע מ"ז בתמוז ולדחות עד לאחר תשעה באב אף שהגיע זמנם:

ספרים - מותר לקנות ספרים חדשים אפילו משנכנס אב, דאין בזה שמחה שהרי אין מברכים עליהם שהחיינו. וגם דהוי צורך מצוה:

בדרכיהם אתהלך...

המערה והמים (ח"א)

מארי יחיא חאפדי בהיותו במקום מגוריו בתימן הנקרא רבוע רבן לאן, חלה חולי גדול מאד, עד שלא היה אוכל ולא שותה, אלא שוכב בחוסר אונים, רק שפתיו נעות לרופא חולים בעל הרחמים. ויהי היום, כשבא לבקרו מאריה דאתרא הרה"ג חיים משה חגבי זצ"ל, אמר לו החולה שנגלו אליו בלילה הקודם בחלום והודיעו לו כי נגזרה גזירה שימותו כמה אנשים מחולי זה, ואף הוא מארי יחיא בכללם. הרב חיים משה העתיר בעדו, וכדי שלא יתייאש, אמר לו, זכור אל תשכח מאמר חז"ל (ברכות דף י) אפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים, והנה כתבתי לך קמ"ע קדוש זה לרפואה שלימה. ואתה תאזור מתניך וצא מחוץ לבית, תחת אויר רקיע השמים, ושם תבקש רחמים, חזק ואמץ. ויצא מאתו לשלום:

המשך אי"ה בל"ג בשבוע הבא

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,

דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,

יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

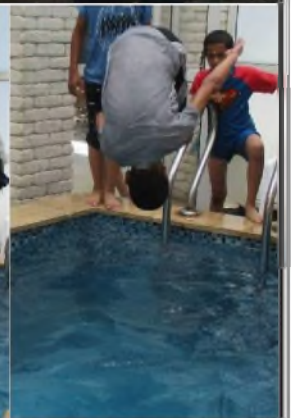
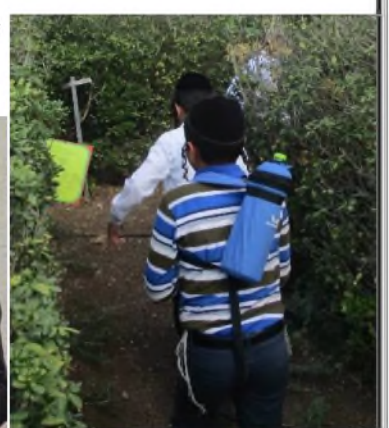
הרב פינחס בן יהיא פינחס
כ"ץ זצ"ל
חי לפני כמאה וחמישים שנה,
היה מחכמי הישיבה הכללית
בצנעא.
תנצב"ה

תפארת בנים

תלמידי ביתות ה"ז יצאו לטיול שנתי בצפון כאשר פתחו את הטיול בלימוד בנסיעה לאח"מ וסעו למבוך בעמק, ולאח"מ וסעו לאחוזת בר שם חגגו סיום ספר ישעיה וסיום משניות מסכת שבת וסיום מסכת חגיגה (גמרא), כאשר סעדו שם בצלי אש והפתעות לרוב, ונהנו בכריכה ומתקני המשחקים במקום. את הטיול

חתמו בתפילה על קבר חבקוק הנביא

למנהל הת"ת היקר והחשוב
המסור לתלמידים היקרים
רבי אליהו נהרי שליט"א
שצוה הכלל אמן שהתלמידים
המתוקים, ידלגו מתורה,
ומסילת, ויראת ד' טהורה,
ובדרכי אבותינו הקד' שהנהיגה
והשקפה הצרופה בדרך
האסורה לנו מרבותינו.
וכן על ההשקפה הצלומה
בלימוד הנביא ישעיה'
שהפנה צמורה וברורה וישירה
וצל מתן שכרה בצידה ליציאה
ליום התרצונות, וחידוש
הכוחות הן הרוחני לתפילה
וחיזוק בציון חבקוק הנביא,
וסיומ' המסכתות שבת, ומערא
חגיגה.

ובן השמ' הנתנה בשמחות
בצמק המבוק, והצמח צמ
הבריכה, שמחה, וכן הסצורה
המפוארת, לסינומה של תורה.
יה"ר שישמח הלאה להרבות
חיילים לתורה למצוות ולכרות
נחת מכל התלמידים ויוצרי
אכ"ר
בפרכת התורה ומורה רבה
המתחכים והתלמידים

הערות, הארות ותשובות לחידות
ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009
או במייל:
e0504150896@gmail.com

לזשיק
יובל בן דוד
ורות בת זכריה

לזשיק
שלום בן יעקב ומירב
טליה בת מנשה